

"Daha çok karineler ve birer Söze işaret eden münasebetler var. Fakat gizli ve ince olduklarından zikredilmedi..." Buranın haşiyesindeki ayetler; neden öncekiler gibi açıklanmamış. Bilgi verebilir misiniz?

"Meselâ, Yirmi Sekizinci Mertebede **وَيَسُورَةَ التَّهْمِينِ** kelimesiyle Yirmi Sekizinci Sözün âhiri olan cehennem meselesinin çok kuvvetli bir burhanına işaret edip baştaki cennet meselesinin yalnız iki üç sual ve cevaba dair bahsi ise, başka yerde işaret ettiğinden münasebet gizlenmiş."

"Hem meselâ, ikinci mertebede **يَس** kelimesiyle, hem İkinci Söze, hem İkinci Mektuba, hem İkinci Lem'aya, hem İkinci Şuâya baktığından münasebet genişlendiğinden gizlenmiş. Hem meselâ **كِهَيْعِص** yani, **هَافْكَافْ** ve **ي** ve **عَيْن** ve **صَادْ** Beşinci Mertebede bulunması, hem Beşinci Söze, hem Beşinci Mektuba, hem Beşinci Lem'aya ve Dördüncü Şuâ olan Âyet-i Hasbiye Risalesine, hem Üçüncü Şuâ olan Münâcâta baktığı cihetle münasebet genişlenmiş, gizlenmiş. Buna başkaları kıyas edilsin."(1)

Evvela:

"MÜHİM BİR İHTAR VE BİR İFADE-İ MERAM. Bu ehemmiyetli risalenin, herkes her bir mes'elesini anlamaz. Fakat hissesiz de kalmaz. Büyük bir bahçeye giren bir kimsenin, o bahçenin bütün meyvelerine elleri yetişmez. Fakat eline girdiği miktar yeter. O bahçe yalnız onun için değil, belki elleri uzun olanların hisseleri de var."(2)

Bu münasebetle acziyetimizin lisanıyla ilan edip arz ediyoruz ki; ne yazsak hakkıyla ifade-i meram etmiş olamamakla birlikte, tafsilatını **"elleri uzun"** olanlara havale edip, binde bir hakikatını ancak görüp anlayabildiğimiz mezkur mes'ele-i mühimme'nin "Risale-i Nur" bahçesindeki diğer eserlerle olan birkaç veç-i münasebetini, mücmel bir hülâsa nev'inden arz edeceğiz inşaallah...

Saniyen:

“Meselâ, **Yirmi Sekizinci mertebede** **وَيْسُورَةَ التَّهْمِيْزِ** kelimesiyle **Yirmi Sekizinci Söz'ün âhiri olan cehennem mes'elesinin çok kuvvetli bir bürhanına işaret edip; baştaki cennet mes'elesinin yalnız iki-üç sual ve cevaba dair bahsi ise,** başka yerde işaret ettiğinden münasebet gizlenmiş.”(3)

Üstad Hazretleri, Celcelutiye'nin 61. beytinde geçen **وَيْسُورَةَ** **التَّهْمِيْزِ** kelimesiyle işaret edilen 'Hümeze Suresi' ile Cennet'e dair olan “Yirmi Sekizinci Söz' risalesinin ahirinde münderiç, **cehenneme dair olan 'Cennet Sözüne Küçük Bir Zeyl'e atıf yapıyor.**

Mekke döneminde nazil olup, ismini “birinci” âyette geçen, **“başkalarını arkadan çekiştirip, kötülemeyi huy edinen kimse”** anlamındaki **“hümeze”** kelimesinden alır **“Hümeze suresi”**. Aynı âyette yer alan **“lümeze”** ise **“İnsanları yüzlerine karşı ayıplayıp, küçük düşürmeyi huy edinen kimse”** demektir.. Hz.Muhammed (s.a.v)'in peygamber oluşunun **“üç veya dördüncü yılında”** indiği söylenebilir. Bu yıllar, İslâm'ın gösterdiği gelişme karşısında, Mekke müşriklerinin telâşa kapılıp; onu durdurmak ve engellemek için birtakım tedbirlere başvurdukları ve başta Resûl-i Ekrem (a.s.m) olmak üzere müslümanların ileri gelenlerini kötüleyip gözden düşürmeye çalıştıkları yıllardır.(4)

Aynı şekilde, asrımızda hakiki ve en büyük bir verese-i nebevi olan Üstad Hazretleri; **“Ücra bir köşede; mahrumiyetler, kimsesizlik ve gurbet hayatı içinde kendi kendine ölür gider...”**(5) düşüncesiyle, dağlar arasında تنها bir yer olan Isparta Vilayeti'ne bağlı **“Barla”** Nahiyesine nefyedilmiştir.. Barla'da, mezkûr mevzu bahis edilen **“Yirmi Sekizinci Söz”** risalesinin kaleme alındığı tarihlerde. **Anadolu'daki ehl-i imanın, Üstad Bedüzzaman'a yaklaşmamaları ve dinî derslerinden istifade etmemeleri için;** çok menfî gayretler sarfedilmiş ve zalimane bazı tedbirler icraata geçirilmiştir.. Sürgün edildiği bütün yerlerde; Bedüzzaman Hazretlerinin aleyhinde, **“cebirle”** ve **“resmî kimseler”** vasıtasıyla dehşetli **“gıybet”** ve **menfi propagandalar yaptırılmıştır.**

“Başkalarını arkalarından çekiştirmek” manasının, lügat olarak tam karşılığı olacak bir kelime, şüphesiz **“gıybet”** olacaktır. **“Gıybet, nasıl ateş odunu yer bitirir; gıybet dahi a'mal-i sâlihayı yer bitirir.”**(6) şeklinde bir tarif ile **“gıybet”** meselesini izah edip ders veren Üstad Hazretleri; **“ehl-i adavet ve hased ve inadın en çok istimal ettikleri alçak bir silâh”** olarak tarif ettiği **“gıybet”** ile hemhal olanların akıbetlerinin, tövbe etmemek şartıyla **“cehennem”** olacağını ihtar etmiştir.

Bu meselede tam tamına bir tevafuk ve manevi bir tetabuk olduğu aşikârdır ki; Üstad Hazretleri Celcelutiye Kasidesinde münderiç olan “Sure-i Hümeze” ile Risale-i Nur’dan Yirmi Sekizinci Söz’ün ahirine ilhak edilen “Cehenneme Dair” lahikaya sarf-ı nazar etmiştir. Şöyle ki;

Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in **“risalet”**ini tebliğinin akabindeki **“iki-üç yıllık”** süreç zarfında, Mekke Müşrikleri şiddetli bir propaganda ile Efendimiz (s.a.v)'in arkasından şeni’ hakaretler ve gıybetler yaptıkları vakıadır. İşte böylece **“risalet”** vazifesinin icra edilmeye başlandığı tarihten iki-üç sene sonraki bir süreçte **“Hümeze Suresi”** nazil olmuş ve Kainatın Efendisi (s.a.v)'ne böylece bir nevi teselli olmuştur. Zira Mekke Müşriklerinin icra ettikleri mezkûr **“çirkin fiilleri”**nin mukabili olarak, akıbetlerinin **“cehennem”** olacağını ihbar etmiştir Allah (c.c).

Aynı manaya tetabuk nevinden olarak Üstad Hazretlerinin, geçen kırk-elli senelik **“İlk Hayatı”**nın neticesi ve meyvesi hükmünde; tarihin pek ender kaydettiği ve cihan vüs'atindeki bir muazzam dava uğruna 1925 senesinde **“nefiy”** ile meydana atıldığı **“iki-üç yıllık”** süreçte, yazdığı nurlu eserlerle tarihe kayıt düşülmüştür. Dünya ilm-ü irfan sahasına Türkiye'den bir güneş doğduktan iki-üç sene sonra, 1928 yılında Barla’da **“Yirmi Sekizinci Söz”** kaleme alınmış.

Maddî ve manevî türlü zulmetleri izale edip, bütün bir insanlık âlemini nuruyla ziyalandırarak olan **“Risale-i Nur”** eserlerinin meydana çıktığı bir süreçte, Üstad Hazretlerinin, cebbar zalimlerin entrikalarıyla yaptıkları menfi propaganda ve şeni’ **“gıybet”**lerinden dolayı, maruz kaldığı maddi-manevi işkencelerden bir **“teselli”** manasından olarak; **“Celcelutiye”** kasidesinde, Üstadımızın Üstadı olan Hazreti Ali (r.a) bir müjdeli ihbarda bulunmuş. Üstad Hazretlerine, sebepsiz olarak keyfi bir surette envaen yapılan hakaret ve propagandalara bilerek ve severek alet olanların, akıbetlerinin **“cehennem”** olacağını haber vermiştir. **Bir nümune;**

“İki sene evvel benim hakkımda bir müdür sebebsiz, gıyabımda tezyifkârane, hakaretli sözler söylemişti. Sonra bana söylediler. Bir saat kadar Eski Said damarıyla müteessir oldum. Sonra Cenab-ı Hakk’ın rahmetiyle şöyle bir hakikat kalbe geldi, sıkıntıyı izale edip o adamı da bana helâl ettirdi... O vakıayı olmamış gibi saydım, unuttum. Fakat maatteessüf sonra anlaşıldı ki, Kur'an onu helâl etmemiş..”(7)

Halbuki büyük Üstad, mezkûr hikayedeki insafsız adam gibi nice vakıada; gıyabında söylenen tezyifkârane ve hakaretli sözlerden dolayı müteessir olduğu halde, yaşadığı nice menfi vakıayı olmamış gibi saymış ve unutmuştur. Fakat maatteessüf bilahare anlaşılmıştır ki, Kur'an böylesi insafsızları helâl etmemiş. Böylesi ehl-i dalaletin ne derece hadsiz bir hata, bir cinayet ettiklerini ve ne kadar hadsiz bir azaba müstehak olacaklarını ihbar ederek, teselli etmiştir mazlum ehl-i imanı.

Salisen:

“Hem meselâ: **وَ كَافٍ وَ هَا يَاءٍ وَ عَيْنٍ وَ صَادَهَا yani **كهيعص** beşinci mertebede bulunması, hem Beşinci Söz'e, hem Beşinci Mektub'a, hem Beşinci Lem'aya ve Dördüncü Şua olan Âyet-i Hasbiye Risalesi'ne, hem Üçüncü Şua olan Münacat'a baktığı cihetle münasebet genişlenmiş, gizlenmiş. Buna başkaları kıyas edilsin.”(8)**

Bediüzzaman Hazretlerinin, Celcelutiye Kasidesi'nin 53. Beyit'in de geçen ve atf-ı nazar yaptığı mezkur cümlelerin meali şöyledir; **“Kâf.. Hâ.. Yâ.. Ayn.. ve Sadlarıyla.. Bizi kuşatan, her kötü gözden korunuruz..!”** Yani, **“Kâinatta, adem âlemleri hesabına çalışan şerirlerden ve insî ve cinnî şeytanlardan kendinizi muhafaza ediniz!..”**(9) emr-i ilahisine iktidaen, Kur'an'ın hizmetkârlarını iltica ve istiazeye davet eder.

Diğer taraftan ahir zaman Müslümanları başta olmak üzere, umum nev-i beşerin en büyük ve yegâne tahassüngâh ve en büyük melce-i “Risale-i Nur” olduğuna; namütenahi şahitler ve hadisat, **“şahitlik”** yapmış ve yapmaya devam etmektedir. Bu aşikâr hakikate binaen, Üstad Hazretleri;

“Ey Fahr-i Âlem'in gösterdiği doğru yoldan şaşanlar! Dünyanın fâni metalarına gururlanıp taşanlar ve ey dünyamıza zararı olur korkusu ile Nur-u Kur'andan kaçanlar! Küfr-ü mutlak ateşinin bizleri sardığı bir zamanda; ancak ve ancak en müstahkem, en kavî ve yıkılmaz ve sarsılmaz bir tahkimat olan Risale-i Nur'un nuranî siperlerine iltica etmekle ve onun daire-i kudsiyesine girmekle kurtulacaksınız..”(10)

şeklindeki belîğane derslerle, Nur'un ve hamiyetin nurlu rehberlerini kendimize rehber etmemiz gerektiğini ihbar ve ihtar etmektedir.

İşte Risale-i Nur ile çok meşgul ve şefkatdarane alakadar olan İmam-ı Ali Radiyallahü Anh, Celcelutiye Kasidesinde münderiç olan mezkûr beyitte; Nur Risalelerinden meseleyle alakalı **“Beşinci Söz, Beşinci Mektub, Beşinci Lem'a, Dördüncü Şua olan Âyet-i Hasbiye Risalesi ve Üçüncü Şua olan Münacat”** gibi bir kısım mecmuadan haber verip, bu kıymetdar risalelere **“işaret”** derecesinde remzedip îma ediyor. **Şöyle ki;**

- Mesela **“Dördüncü Şua” olan Âyet-i Hasbiye Risalesi;**

“Fitratımdaki hadsiz aczimle beraber, ihtiyarlık ve gurbet ve kimsesizlik ve

---

tecridim içinde; **ehl-i dünya desiseleriyle, casuslarıyla bana hücum ettikleri hengâmda kalbime dedim: 'Elleri bağlı, zaîf ve hasta bir tek adama ordular taarruz ediyor. Benim için bir nokta-i istinad yok mu?'**"(11)

diyerek, müracaat ettiği ayet-i hasbiye risalesinde cevaben;

"Ben de âyetten bu dersimi aldıkça, öyle bir kuvve-i maneviyeyi buldum ki; değil şimdiki düşmanlarıma, belki dünyaya meydan okuyabilir bir iktidar-ı imanî hissederek.. bütün ruhumla beraber حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ dedim..."(12)

buyuran Üstad Hazretleri, Risale-i Nur'un nuranî siperlerine bilfiil iltica etmekle birlikte; İmam-ı Ali'nin (r.a) tavsiyesine bihakkın iktida ve mezkur gaybi ihbaratına tam masadak olmuştur.

- Hem mesela **"Üçüncü Şua" olan Münacat;**

Üstad Hazretlerinin **"...delail-i kat'iyye ile rububiyetin ihatasına ve kudretinin azametinde delalet eder. Hem hâkimiyetinin ihatasına ve rahmetinin şumulüne dahi delalet ve isbat eden..."**(13) şeklinde tarif ettiği **"Risale-i Münacat"** gibi eserler ile **"cüz'-i ihtiyarî"** namında bir irade sahibi olan insanoğlunun bir eline duayı verip; silsile-i hasenatın bir çiçeği olan saadet-i ebediyeye ellerini uzatıp, bir meyvesi olan cennete ellerini yetiştirmiştir.

"Dua" gibi imanın bir vesile-i katiyyesi hükmündeki bir manevi silah ile bir nevi tahassungah ve istinad kalasına iltica ederek. Böylece mezkûr **"münacat"** gibi eserler ile umum müminlerin manevî birer nokta-i istinadı olarak; kuvve-i maneviyeyi ehl-i imanın kalblerine verip, müminlere manen mukavemet ve cesaret verilmiş oluyor...

Elhasıl:

İşte cinnî ve insî şeytanlar ile türlü kılıklardaki şerirlerin, gayet zaîf bir kuvvetle; ehl-i hak ve hakikatı mağlub edip, Cenab-ı Hakk'ın dergâhına ilticaya her vakit mecbur ettiği zamanlarda; Kur'an, onları himaye için çok büyük tahşidatlar yaptığı gibi...

İmam-ı Ali (r.a) dahi, Celcelutiyesinde gayb aşına nazarıyla; ahir zaman fırtınalarında bir melce ve tahassungah arayan nurun müştak müşterilerine, **"Bizi kuşatan, her kötü gözden korunuruz!"** şeklindeki ihbaratıyla, **"Beşinci Söz, Beşinci**

Mektub, Beşinci Lem'a, Dördüncü Şua olan Âyet-i Hasbiye Risalesi ve Üçüncü Şua olan Münacat” gibi mübarek mecmua ve risalelere işaret edip, istifade etmeye şiddetli tahşidatlar yaptığı; birçok tevafuk ile tetabuklar olduğu muhakkaktır...

Dipnotlar:

- (1) bk. [Şualar, Sekizinci Şuâ, Sekizinci Remiz.](#)
- (2) bk. [age., Yedinci Şua.](#)
- (3) bk. [age., Sekizinci Şua, Sekizinci Remiz, İkinci Sual, Haşiye.](#)
- (4) bk. *TDV İslam Ansiklopedisi, Hümeze Suresi.*
- (5) bk. [Tarihçe-i Hayat, İkinci Kısım, Barla Hayatı.](#)
- (6) bk. [Mektubat, Yirmi İkinci Mektup, Hatime.](#)
- (7) bk. [age., On Altıncı Mektup, Üçüncü Nokta, Birinci Hikaye.](#)
- (8) bk. [Şualar, Sekizinci Şua, Sekizinci Remiz, İkinci Sual, Haşiye.](#)
- (9) bk. [age., On Birinci Şua, Hatime.](#)
- (10) bk. [Emirdağ Lahikası-I, 80. Mektup \(Tarihçe-i Hayat, Altıncı Kısım\).](#)
- (11) bk. [Lem'alar, Yirmi Altıncı Lem'a, On Dördüncü Rica.](#)
- (12) bk. [age.](#)
- (13) bk. [Şualar, Üçüncü Şua \(Münacat Risalesi\), Mukaddime.](#)